

«Є книжки, які треба тільки прочитати, є такі, котрі найкраще проковтнути, і лише деякі варто розжувати і перетравити»

Ф. Бекон

Парадокс читання: воно відводить нас від реальності, аби наповнити її сенсом

Як вибрати книгу для читання

1. Зайшовши до бібліотеки, треба звернутись до її каталогів. В перекладі з грецької «каталог» означає «перелік». Отже, каталог – перелік усіх книг, які є в бібліотеці. Каталог необхідний кожній бібліотеці, він служить посередником між книгою і читачем. Переглядаючи каталог, читач дізнається, чи є в бібліотеці потрібна йому книга, які книги є в бібліотеці з даної теми, які книги конкретного автора можна прочитати в цій бібліотеці.



2. В картотеках картки з назвами книг підібрані за окремими темами.

3. На книжкових виставках ти завжди знайдеш цікаві книги.

4. Переглянь бібліографічні покажчики. Це книги про книги. В них ти знайдеш анотації – короткі розповіді про зміст книги і поради, кому рекомендована дана книга.

5. Ти можеш сам вибрати книгу з полиць відкритого доступу.

Як працювати з підручником

1. Прочитай увесь заданий текст, глибоко вдумуючись у його зміст. Пам'ятай, що читання підручника без напруження думки – марна трата часу.

2. Працюй завжди з ручкою або олівцем в руках.

3. Засвоєнню допоможуть схематичні малюнки й записи.

4. Поділи в думці текст на частини і знайди основну думку.

5. Читаючи текст, пов'язуй його з часом, картою, графіками, схемами підручника. Пам'ятай, що без хронології та карти немає історії.

6. Порівнюй, зіставляй вивчений матеріал, факти, явища з іншими.

7. Складай короткий усний (письмовий) план прочитаного. Коли такий план подано вчителем, то вивчай матеріал за планом.

8. Намагайся в тексті знайти відповідь на кожне запитання, наведене в кінці параграфа.

9. Привчай себе до самоконтролю: обов'язково перекажи вголос або про себе заданий матеріал, спочатку частинами, а потім – у цілому весь параграф. Роби це так, щоб словам було тісно, а думкам – просторо.

10. Виконуй завжди домашні завдання.

11. Долай труднощі, а не тікай від них. Працюй систематично і наполегливо над книжкою.



Як працюють з довідковою літературою

Навіть найрозумніша людина в світі не може пам'ятати великі події сучасного та минулого, численні дати, цифри, факти. Доповнюють пам'ять людини книги, які все знають, словники, довідники, енциклопедії. Ці книги – друзі нашої пам'яті, вони дають відповідь на будь-яке питання. Як же ці книги побудовані? Як ними користуватися в роботі? Найпростіші з них :



1. Словники. В них зібрані слова, розташовані в алфавітному порядку. Найбільшим попитом користується орфографічний словник. Майже всі ми ним користуємося, коли не знаємо, як писати те чи інше слово. Коли ж Вас цікавитиме значення слова та історія його походження – користуйтеся «Тлумачним словником». Словник російського вченого і письменника В. Даля, де автор зібрав 200000 слів, особливо відомий. Кожне слово тут має пояснення і тлумачення. Цей словник надає велику допомогу в причитанні російської дореволюційної літератури, пояснює слова, які нам сьогодні незрозумілі. Читаючи газети та журнали, ви часто зустрічаєтесь зі словами, які прийшли з інших мов народів світу – тут вам допоможе «Словник іншомовних слів». Кожен учень – повинен мати відповідні навички роботи зі словником. Уважно переглядайте передмову до словників, знайомтеся з умовними позначеннями. Нашим добрим помічником є:



2. Енциклопедії. Саме слово взяте з грецької мови і означає: «коло знань». В наш час енциклопедіями називають книги, в яких коротко викладено у певній системі дані про науку, техніку, культуру, природу, мистецтво та ін. У більшості матеріал в енциклопедіях розміщено в алфавітному порядку. Винятком з цього є «Дитяча енциклопедія». В ній матеріал розташований по системі знань. В її створенні брали участь педагоги, письменники, художники. Кожний том присвячений окремій галузі знань. У кожному томі вміщуються таблиці й різні допоміжні покажчики:

хронологічний, алфавітний, бібліографічний. Останній рекомендує найбільш цікаві книги з теми, якій присвячено даний том. Як же користуватися «Дитячою енциклопедією»? Насамперед, потрібно визначити, в якому томі знаходиться потрібний матеріал. Припустимо, що вас цікавить історія середніх віків. «Історія людського суспільства знаходиться» в 7-му томі, отже, необхідний матеріал ми знайдемо в 7-му томі. Є ще галузеві енциклопедії: географічна, хімічна, технічна. Вони також допоможуть вам у вивченні шкільної програми. Залежно від обсягу представленої інформації енциклопедії поділяються на великі (кілька десятків томів), малі (10-12 томів), короткі (4-6 томів) і однотомні, як правило, названі енциклопедичними словниками або довідниками.

3. Довідник – упорядкований предметний матеріал, книга, що містить узагальнені, стислі впорядковані відомості з певних галузей науки, професій, тощо.



Як написати реферат

1. Визначити тему.
2. Підібрати літературу: документи, першоджерела; монографії, довідники, збірники; газетні та журнальні матеріали.
3. Ґрунтовно вивчити літературу.
4. Скласти первісний варіант плану майбутнього реферату.
5. Виділити основні питання.
6. Систематизувати опрацьований матеріал.
7. Остаточо продумати та уточнити план реферату. Обов'язково включити у план актуальні теми і їх значення.
8. Написати реферат.
9. У кінці реферату слід скласти список використаної літератури.

Як читати газету

1. Читай газету щодня.
2. Газети розкажуть тобі про найважливіші події, що відбуваються в нашій країні й у всьому світі.



3. Перед тим, як почати читати газету, переглянь заголовки всіх статей – це допоможе тобі вибрати в ній найцікавіший матеріал.

4. Читаючи газету, користуйся картою. Знайди на ній місця, про які прочитав у газеті.

5. Пояснення незрозумілих слів знайди в словнику, або про їх значення запитай у вчителя, бібліотекаря.

6. Опрацюй додаткові інформаційні джерела, що стосуються тематики, яка тебе дуже зацікавила.

Як працювати з текстом параграфа §

1. Уважно прочитай текст параграфа, запитання і завдання до нього.

2. Знайди в тексті відповіді на поставлені запитання. Виконай усі завдання.

3. Запам'ятай усі терміни і поняття.

4. Склади план своєї розповіді. Перекажи зміст тексту відповідно до складеного плану, використовуючи у своїй розповіді нові терміни, поняття.

Як скласти план тексту підручника

1. Прочитай заголовок параграфа і подумай: який зміст закладено в заголовок?

2. Прочитай уважно даний параграф і виділи в ньому нові терміни (з'ясуй їх).

3. Розглянь і постарайся зрозуміти малюнки і їх частини, що відносяться до тексту.

4. Прочитай текст окремо по абзацах і визнач, про що йдеться в кожному абзаці.

5. Склади план прочитаного тексту (пунктами плану можуть бути заголовки абзаців).

6. Перекажи за складеним планом увесь текст, постарайся зрозуміти і запам'ятати його зміст.

7. Дай відповіді на всі запитання в кінці параграфа або на запитання, поставлені викладачем.

Як користуватися навчальною, довідковою та додатковою літературою

1. Використовуючи навчальну, довідкову і додаткову літературу, уточніть, що саме вас цікавить.

2. Подумайте, де найбільша можливість одержати відповідь на запитання, що вас цікавить: у підручнику, довіднику чи додатковій літературі.



3. Насамперед використайте підручник, потім – довідник, а тоді – додаткову літературу.

4. Відкриваючи книжку, спочатку прочитайте зміст і покажчик термінів, назв. Залежно від мети використайте такі види читання: читання – перегляд, коли книжку переглядають швидко, зупиняючись на окремих сторінках (мета такого перегляду – перше ознайомлення з книгою, одержання певного уявлення про її зміст); вибіркоче читання або повне, коли читають не весь текст, а тільки потрібні місця; читання з різних видів записів прочитаного.

5. Відшукавши у книзі потрібний розділ, параграф чи сторінку, не обмежуйтеся побіжним поглядом, а випишіть потрібну для себе інформацію, виділіть основне, складіть план прочитаного.

Довідкова література дуже корисна й потрібна не тільки вам, учням, а й вчителям, батькам. І треба дружити зі словниками, енциклопедіями. І ніколи не соромитися заглянути в книгу. Не дарма в народі кажуть: **«З книгою подружишся – розуму наберешся».**

